

BCIM คุณหมิง-กัลกัตตา และการพัฒนาเศรษฐกิจรอบอ่าวเบงกอล

ที่มา: มุลนิธิ สวค. (2018)

BCIM (Bangladesh, China, India and Myanmar economic corridor) หรือระเบียงเศรษฐกิจ บังกลาเทศ จีน อินเดีย และเมียนมา เป็นโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจจากเมืองคุนหมิงจนถึง เมืองกัลกัตตา โดยมีพื้นที่พัฒนาสำคัญคือกลุ่มประเทศรอบอ่าวเบงกอล ได้แก่กลุ่มประเทศข้างต้น ซึ่งระเบียง เศรษฐกิจดังกล่าวถือเป็นพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ มีทรัพยากรมาก เป็นโอกาสที่ไทยจะสามารถเชื่อมโยง เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรของกลุ่มประเทศเหล่านี้ หรือแม้แต่เป็นตลาดเพื่อส่งออกสินค้าจากไทย

ความสำคัญของระเบียงเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค

ระเบียงเศรษฐกิจเป็นแนวคิดที่จะลดข้อจำกัด อุปสรรค และหลอมรวมแหล่งทรัพยากรและตลาดให้ เป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อสร้างประสิทธิภาพและมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจในระเบียงเศรษฐกิจ โดยการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจมีปัจจัยสำคัญในการพัฒนา 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านโลจิสติกส์ และ ด้านการเพิ่มช่องทางตลาด

ในด้านการจัดการทรัพยากร เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่างๆ ได้กระจายอยู่ในภูมิภาค หากมีระเบียงเศรษฐกิจจะช่วยให้วัตถุดิบต่างๆ เหล่านี้ ถูกเคลื่อนย้ายเข้าสู่โรงงาน แปรรูปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับประเด็นของทรัพยากรมนุษย์ บุคลากรในแต่ละประเทศสมาชิก มีความเชี่ยวชาญและชำนาญที่ต่างกัน ระเบียงเศรษฐกิจจะมีส่วนช่วยให้บุคลากรของแต่ละประเทศสมาชิก

เข้าถึงกันได้สะดวก เกิดการแลกเปลี่ยนและพัฒนาองค์ความรู้ นำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับพื้นที่

ด้านโลจิสติกส์ เป็นสิ่งกำหนดต้นทุนในการจัดการทรัพยากรตั้งที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งหากมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการจัดการที่ดี เช่น โครงข่ายถนน ระบบราง และกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น จะช่วยมีการจัดสรรและเข้าถึงทรัพยากรได้ดียิ่งขึ้น

และด้านการเพิ่มช่องทางการตลาด เนื่องจากประเทศสมาชิกมีความแตกต่างกันในเชิงของวัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องสร้างการรับรู้และความเข้าใจระหว่างกัน เพื่อให้ประชาชนยอมรับสินค้าและบริการระหว่างกัน รวมไปถึงสามารถร่วมพัฒนาโครงการต่างๆ ร่วมกันได้

ระเบียงเศรษฐกิจ BCIM (Bangladesh, China, India and Myanmar economic corridor)

BCIM เป็นแนวคิดที่เริ่มต้นมาจากนักเศรษฐศาสตร์ชาวบังกลาเทศคือ นาย Rehman Sobhan ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นประธานที่ประชุมนโยบายกลางธากา (the Dhaka-based Centre for Policy Dialogue: CPD) มีความประสงค์ที่จะพัฒนาความเชื่อมโยงในระดับภูมิภาคโดยเฉพาะจากเมืองคุนหมิง ในมณฑลยูนนานของจีนตอนใต้สู่เมืองกัลกัตตาในรัฐเบงกอลตะวันตก (West Bengal) ของอินเดีย โดย BCIM ได้มีการประชุมครั้งแรกในปี 1999 ที่เมืองคุนหมิง

จากลักษณะทางกายภาพของระเบียงเศรษฐกิจจะเห็นว่า มีพื้นที่รวม 1.65 ล้านตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 440 ล้านคน และมีระยะทางระหว่างเมืองคุนหมิงกับเมืองกัลกัตตา ประมาณ 2,800 กิโลเมตร พาดผ่านเมืองสำคัญของประเทศสมาชิก ได้แก่ เมืองคุนหมิงของจีน เมืองมัณฑะเลของเมียนมา เมืองอิมพาลของอินเดีย เมืองธากาของบังกลาเทศ และเมืองกัลกัตตาของอินเดีย รวมไปถึง BCIM มีส่วนต่อขยาย อาคารทาลา-จิตตะกอง (Agartala-Chittagong) เพื่อเป็นอีกทางเลือกในการขนส่งสินค้าออกสู่มหาสมุทรอินเดีย

สมาชิกใน BCIM ได้กำหนดกรอบความร่วมมือระหว่างกันใน 4 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อมโยง (connectivity) การเงินและการลงทุน (investment and financing) การพัฒนาสังคมและมนุษย์ (social and human development) และการบรรเทาความยากจน (poverty alleviation) อย่างไรก็ตาม ด้านรูปแบบการดำเนินงานยังคงไม่เป็นรูปธรรม ทั้งนี้ มีการประชุมระดับผู้นำครั้งล่าสุดของทั้ง 4 ประเทศสมาชิกในปี 2013 และมีการพบกันระหว่างประธานาธิบดี สี จิ้นผิง (Xi Jinping) ของจีน กับนายกรัฐมนตรี นเรนทระ โมที (Narendra Damodardas Modi) ของอินเดีย ในเดือนเมษายน ปี 2018 เพื่อพูดคุยในเรื่องทั่วไปและได้หยิบยกประเด็นของ BCIM มาเป็นประเด็นหนึ่งในหัวข้อสนทนา

ภาพ: ระเบียงเศรษฐกิจ BCIM

ที่มา: CGTN (2018)

อินเดียยินดีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีกับ BCIM จะเห็นว่าอินเดียมีการใช้เงินกู้จาก (Asian Infrastructure Investment Bank: AIIB) เพิ่มเติมจำนวน 1.9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยก่อนหน้านี้ อินเดียเคยกู้เงินจาก AIIB แล้ว 1.2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ทำให้อินเดียเป็นผู้กู้รายใหญ่ที่สุดของ AIIB ทั้งนี้เงินกู้จาก AIIB ของอินเดียถูกใช้ไปในโครงการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ อาทิ โครงข่ายถนน และระบบชลประทาน เป็นต้น ซึ่งเป็นโครงการที่ไม่อยู่ภายใต้ BRI นอกจากนี้ อินเดียมีนโยบาย “Look East Policy” ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนโครงสร้างพื้นฐานของรัฐในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อเชื่อมโยงกับอาเซียนและจีน

สำหรับโครงการพัฒนาภายใต้ข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road initiative: BRI) ของจีน อินเดียมักจะบ่ายเบี่ยง ไม่ให้ความร่วมมือเพราะมีโครงการสำคัญภายใต้ BRI โครงการหนึ่งคือ โครงการระเบียงเศรษฐกิจจีน-ปากีสถาน (China-Pakistan Economic Corridor: CPEC) ซึ่ง CPEC เป็นโครงการที่เส้นทางพาดผ่านพื้นที่พิพาทระหว่างอินเดียและปากีสถาน “แคชเมียร์”

อนาคตของ BCIM

BCIM เป็นโครงการที่สำคัญต่อภูมิภาค ซึ่งจะช่วยลดข้อจำกัดด้านการใช้ทรัพยากรของพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น บังกลาเทศเป็นพื้นที่ที่มีประชากรมากแต่ขาดแคลนทรัพยากรเพื่อการบริโภค ในทางกลับกันรัฐของอินเดียในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นรัฐที่ประชากรเบาบางแต่อุดมไปด้วยแร่ธาตุ ทรัพยากรต่างๆ รวมไปถึงผลผลิตทางการเกษตรที่ล้นตลาด จึงมีความเป็นไปได้ที่ 2 พื้นที่จะร่วมกันจัดสรรทรัพยากรเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับพื้นที่ ซึ่งนี่เป็นเพียงตัวอย่างเดียว หากนับรวมอินเดียในรัฐเบงกอลตะวันตก เมียนมา และมณฑลยูนนานของจีน จะเห็นได้ว่ามีโอกาที่จะสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาในประเด็นอื่นๆ ระหว่างกันได้อีกหลากหลายรูปแบบ

กระนั้น BCIM มีความท้าทายใน 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ วัฒนธรรม และกฎระเบียบ ในด้านกายภาพ ด้วยโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ซึ่งไม่มีความพร้อม ทางแคบและชันเพราะเป็นพื้นที่ตัดผ่านภูเขาโดยส่วนใหญ่ ส่งผลต่อต้นทุนการขนส่ง แต่ด้วยการได้รับความสำคัญจากรัฐบาลของประเทศ

สมาชิกทุกประเทศ คาดว่าอนาคตโครงข่ายเส้นทางเชื่อมโยงจะได้รับการพัฒนามากขึ้น และสอดคล้องกับกรอบการสร้างเชื่อมโยง ของ BCIM

ด้านวัฒนธรรม ด้วย 4 ประเทศสมาชิก มีความแตกต่างทั้งด้านภาษา เชื้อชาติ และศาสนา ในระยะแรกอาจต้องสร้างการรับรู้ และเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกันให้มีความคุ้นเคยก่อนที่จะเริ่มลงมือพัฒนาในด้านต่างๆ ต่อไป ซึ่งอาจเป็นรูปแบบโครงการความช่วยเหลือต่างๆ ตามกรอบการพัฒนาสังคมและมนุษย์ และการบรรเทาความยากจนของ BCIM

และด้านกฎระเบียบ BCIM จำเป็นต้องมีการกำหนดกฎระเบียบด้านการเคลื่อนย้ายสินค้า บุคลากร และเงินทุน ให้สอดคล้องกันระหว่างทุกประเทศสมาชิก เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนระหว่างกัน สอดคล้องกับกรอบการสร้างเชื่อมโยง และการเงินและการลงทุน ของ BCIM

นัยต่อนักลงทุนไทย

BCIM สามารถเป็นได้ทั้งแหล่งทรัพยากร และตลาด ให้กับนักลงทุนไทย ซึ่งไทยสามารถใช้ระเบียบเศรษฐกิจ GMS เข้าไปเชื่อมโยงกับ BCIM ได้ที่เมืองมัณฑะเลย์ของเมียนมา

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เนื่องจาก BCIM มีพื้นที่กว้างถึง 1.65 ล้านตารางกิโลเมตร และมีทรัพยากรที่หลากหลาย เช่น แร่ธาตุและผลผลิตทางการเกษตรจากรัฐทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย และพื้นที่ต่างๆ ในเมียนมา และกำลังแรงงานในบังกลาเทศ เป็นต้น

ส่วนการใช้ BCIM เป็นตลาดนั้น เนื่องจากประชากรใน BCIM มีประมาณ 440 ล้านคน นักลงทุนมีโอกาสที่จะผลิตและจำหน่ายสินค้าภายในพื้นที่ รวมถึงบริเวณใกล้เคียง ตัวอย่างเช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากตัวอย่างข้างต้นเพื่อจำหน่ายให้กับบังกลาเทศ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

<http://www.today.thefinancialexpress.com.bd/print/bcim-in-the-shadow-of-belt-and-road-initiative-1511942258>

<https://cpd.org.bd/on-a-mission-rehman-sobhan-bcim-china-daily-asia-weekly-feb-mar-2015/>

https://news.cgtn.com/news/3d3d414d7a597a4e79457a6333566d54/share_p.html

<https://www.mmtimes.com/business/27084-myanmar-s-stakes-in-two-belt-and-road-economic-corridors.html>

<https://economictimes.indiatimes.com/news/politics-and-nation/modi-xi-summit-india-china-to-step-up-policy-coordination/articleshow/63962743.cms>

<https://economictimes.indiatimes.com/industry/banking/finance/banking/aiib-ready-to-pump-in-1-9-bn-more-into-the-country/articleshow/64670145.cms>

<https://www.thehindubusinessline.com/economy/aiib-can-play-a-crucial-role-in-raising-resources-modi/article24260361.ece>